



Jardí de la torre Monturiol

Gelida

Ubicació

Comarca: Alt Penedès
Lloc/Adreça: Carrer Sant Lluís, 37.
Alçada: 162

Coordenades:

Latitud: 41.442423022954
Longitud: 1.8639039248228
UTM Est (X): 405093
UTM Nord (Y): 4588495

Classificació

Número de fitxa: 08091 - 89
Àmbit: Patrimoni natural
Tipologia: Zona d'interès
Estil / època: Contemporani Romàntic
Segle: XIX-XX
Any: 1888
Estat de conservació: Bo
Protecció: Legal
Tipus de protecció: BCIL
Observacions protecció: BCIL / Immoble / 8328-I /
Data aprovació: dv., 05/06/2015 - 12:00
Accés: Fàcil
Ús actual: Ornamental
Titularitat: Privada
Titular: 5186402DF0858N0001AT
Fitxes associades:
[Torre Monturiol, o Can Barba](#)
Autoria de la fitxa: Martí Picas. INSITU SL
Data de registre de la fitxa: dt., 07/05/2024 - 20:24

Descripció

La torre Monturiol és un gran casal tipus torre d'estiueig dels que es van construir a finals del segle XIX a Gelida. En aquest cas, la proposta estètica que es va triar és clarament d'influència francesa a l'estil dels palaus existents al segle XVIII i XIX. L'edifici es va concebre i complementar amb un gran jardí d'estil romàntic.

Can Barba disposava d'un jardí que, des del punt de vista visual, era força vertical a causa del desnivell del terreny. Lluís Rius i Mercè Compte (2018) el descriuen com un espai integrat per un petit bosc amb fort desenvolupament arbori. Molt probablement, alguns d'aquests arbres ja existien i van ser incorporats al jardí com a elements autòctons, atès que el triangle que configura el jardí devia ser una zona humida.

Observacions:

Al jardí existeix un monument a Narcís Monturiol instal·lat l'any 1941 amb el seu bust i la llegenda '*Monturiol, 1819-1866*'.

Història

Lluís Rius i Mercè Compte (2018) emmarquen les característiques històriques del jardí en el moviment d'estiueig Gelidenc al voltant del carrer Sant Lluís. Aquest espai de Gelida ràpidament es convertí en un dels primers nuclis arrencats de cases d'estiueig de finals del segle XIX, que junt amb el veïnatge d'altres edificacions preexistents, com can Llobet i can Jové, de l'any 1886, i la de can Valls l'any 1891, cercaven les vistes de la plana penedesenca i de la muntanya de Montserrat com a element visual simbòlic. El carrer Sant Lluís, antigament conegut com a carrer Salou, va esdevenir un dels carrers preferits dels constructors i arquitectes de Gelida a l'hora de projecte les cases-torre més elegants del moviment d'estiueig de finals del segle XIX i principis del XX.

L'estiueig es va establir com una pràctica habitual entre la burgesia a principis del segle XX, influenciat pels corrents higienistes que van emergir en resposta a la creixent industrialització de la nova Barcelona. Aquest moviment buscava espais naturals, tant marítics com muntanyencs, que oferissin un ambient net i sec per ser considerats ideals per a la recuperació de la salut i el benestar. Aquests llocs, sovint caracteritzats per la presència de fonts, especialment aquelles de propietats medicinals, es van convertir en destinacions predilectes per a aquests grups socials. A mesura que els mitjans de transport es van desenvolupar i millorar, va ser possible consolidar diversos nuclis d'estiueig en localitats anteriorment inaccessibles i allunyades de les zones més afectades per la contaminació urbana. Això va facilitar l'establiment de centres on la burgesia podia evadir-se temporalment de l'ambient urbà contaminat, buscant refugi en entorns més purs i saludables. Aquesta pràctica no només reflectia una cerca de lloc per al descans sinó també una manifestació dels ideals de salut i higiene que predominaven en aquell període.

L'any 1910, aquesta verticalitat va sorprendre la pintora Elvira Malagarriga, que immortalitzà l'antic jardí en una de les seves obres. Elvira Malagarriga va centrar-se en el paisatge, el retrat i els motius florals.

La Torre Monturiol va ser construïda l'any 1888 pel mestre d'obres Joan Pascual i Batlle (1841-1906). L'edifici està ubicat en la primera posició del carrer Sant Lluís si el contemplem en òptica de finals del segle XIX a partir del camí d'ascens des de l'estació de ferrocarril. El carrer Sant Lluís, antigament conegut com a carrer Salou, va esdevenir un dels carrers preferits dels constructors i arquitectes de Gelida a l'hora de projecte les cases-torre més elegants del moviment d'estiueig de finals del segle XIX i principis del XX.

Forma part de les torres d'estiueig amb els grans jardins romàntics que es delimitaven amb una tanca que trobem al llarg del carrer, com la Torre Llobet (1886).

Bibliografia

AAVV (1986). *Inventari del patrimoni arquitectònic de Catalunya*. L'Alt Penedès. Generalitat de Catalunya.

ALONSO, Gemma (2012). *L'estiueig a Gelida 1880-1940. Anàlisi dels fons documentals i fotogràfics*. Treball de recerca del Màster d'Arxivística i Gestió de Documents. Escola Superior d'Arxivística i Gestió de Documents.

CARAFÍ I MORERA, Enric i CIVIL I VALLÈS Joan (1972). "El Modernisme a Gelida". *Programa Festa Major 1972*. p. 16.

CARAFÍ, Mercè (1998). *L'Abans. Recull gràfic de Gelida, 1890-1965*. Efadós Editorial.

RIUS, Jaume (coord.) (2011). *Gelida. Retrats d'un temps*. Andana Edicions.

ROSSELLÓ, Joan (1988). "La incidència de l'arquitectura de Juan Pascual i Batlle en la conformació de la Gelida actual." Miscel·lània penedesenca, vol. 12, pp. 227-242.

ROSSELLÓ, Joan (1988). "L'arquitectura i l'urbanisme d'estiueig al Penedès". Miscel·lània penedesenca, 1989, Vol. 13, pp. 421-437.

ROSSELLÓ, Joan (2018). L'arquitectura de Joan Pascual Batlle dins del marc de la societat de Gelida de finals del segle XIX. La Quaderns Gelidencs d'Història i Societat – 6. Ajuntament de Gelida.

Enllaços d'interès:

[Jardí de la Casa Monturiol \(Jardins i jardiniers\)](#)

[La incidència de l'arquitectura de Juan Pascual i Batlle en la conformació de l...](#)

[L'arquitectura i l'urbanisme d'estiueig al Penedès](#)





